

KULTUREN

Kv Paradis 51, Lund

Fornlämning nr 73:1,

Lunds stad, Skåne

Arkeologisk förundersökning 2014

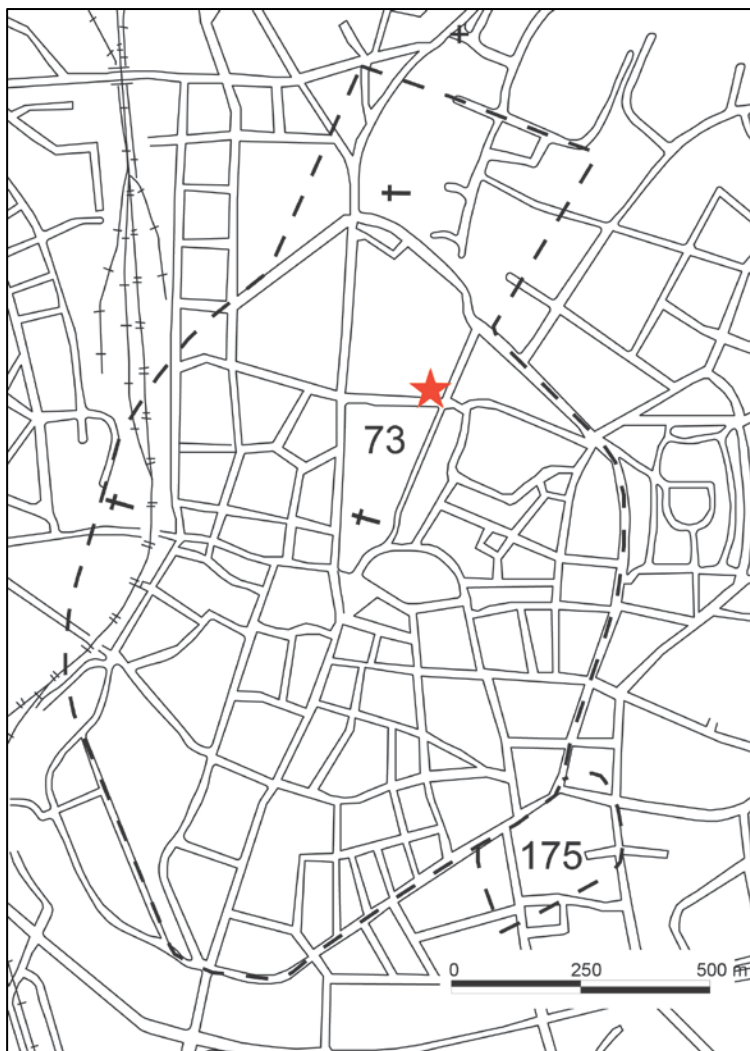
KULTURMILJÖRAPPORT 2015:21

AJA GULDÅKER

KULTURHISTORISKA FÖRENINGEN FÖR SÖDRA SVERIGE

Innehåll

Inledning	3
Fornlämningsmiljö	4
Tidigare arkeologiska iakttagelser.....	9
Genomförande och resultat.....	9
Sammanfattning	14
Administrativa och tekniska uppgifter	16
Referenser.....	17
Övriga källor	17
Bilagor	17
<i>Bilaga 1. Planritning kv Paradis 51, arkeologisk förundersökning 2014.....</i>	<i>18</i>
<i>Bilaga 2. Norra sektion.....</i>	<i>19</i>
<i>Bilaga 3. Östra sektion.....</i>	<i>27</i>
<i>Bilaga 4. Fyndregister.....</i>	<i>30</i>

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

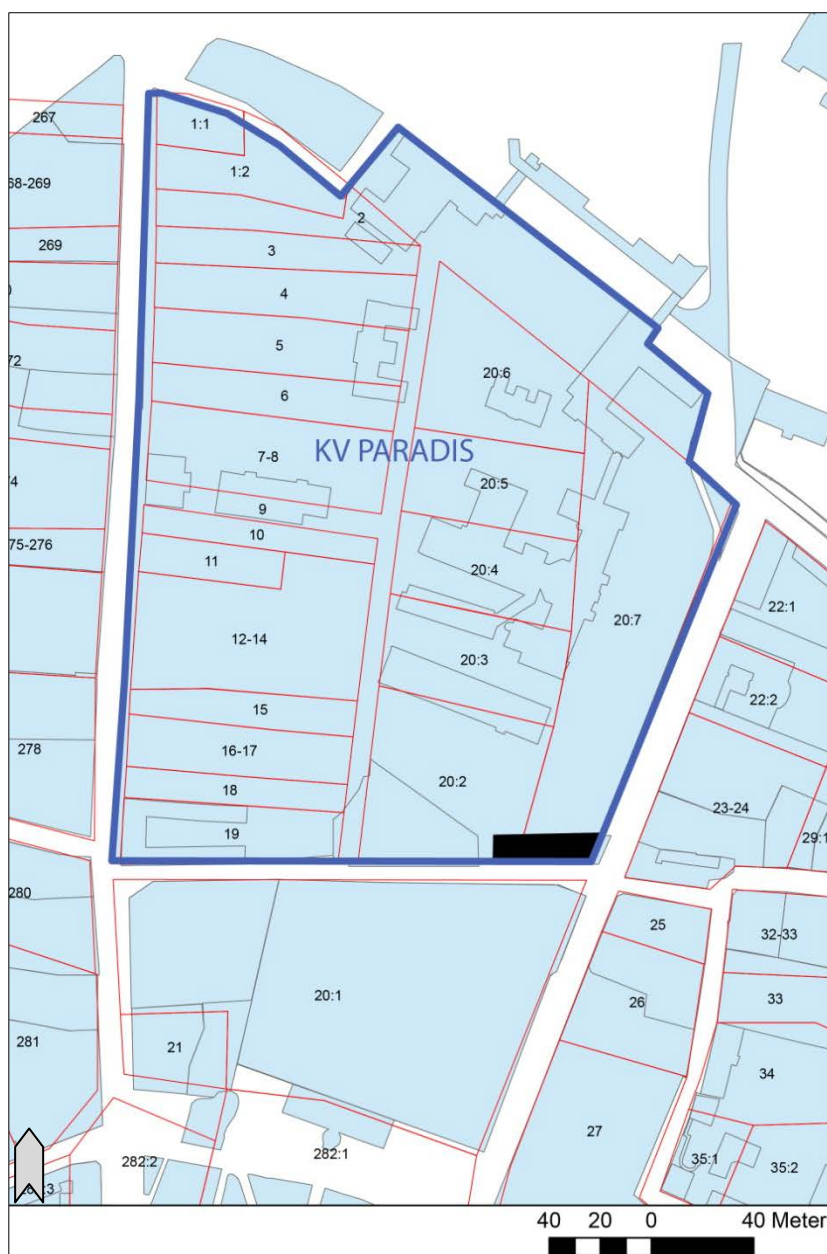
I samband med dräneringsarbeten kring en fastighet i kv Paradis 51, Lund genomfördes en arkeologisk schaktningsövervakning enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. Dnr: 431-31000-2014). Området är beläget inom Lunds medeltida stad, innanför fornlämning Lund 73:1, intill stadsvallens norra delar. Byggnaderna kring vilka dräneringsarbetet ägde rum är uppförda år 1824 respektive år 1864, långt innan första grävmaskinen började användas i Lund år 1938. Därför fanns det goda chanser att tidigare bebyggelse kunde påträffas under grundmurarna till befintliga byggnader, då grundarbetet inför byggnationerna antogs ha varit begränsat.

Fornlämningsmiljö

Kv Paradis är beläget i den norra delen av Lunds medeltida stadsområde. Idag begränsas kvarteret åt norr av Norra Vallgatan och Allhelgona kyrkogata, åt öster av Sandgatan, i söder av Paradisgatan samt åt väster av Bredgatan. Tidigare utgjordes begränsningen åt norr av stadens vall och vallgrav. Under medeltiden fram till och med år 1678 var dock kvarteret delat på hälften av en i nordsydlig orienterad gatusträckning, känd som Lysesträtet eller Ljusagatan. Gatan antas ha utgått från en öppning i muren till ärkebiskopens Lundagård, vidare över kv Paradis, för att slutligen leda upp till Allhelgonaklostret. Det äldsta skriftliga belägget för gatan härrör från år 1350 (Andrén 1984 s 68). Den är arkeologiskt belagd och har daterats till innan 1200-talet (Gardelin 2007). Den västra halvan av kvarteret tillhörde förmodligen till största delen Sankt Peter vid Bredgatans socken. Enligt Andréns tomtrekonstruktion av staden, omkring år 1500, utgjorde dagens tomt 51 delar av de äldre tomterna 20:2 och 20:7 (Andrén 1984 s 69). Nedan följer en sammanställning av alla kända ägare och boende på tomterna under historisk tid (figur 2).

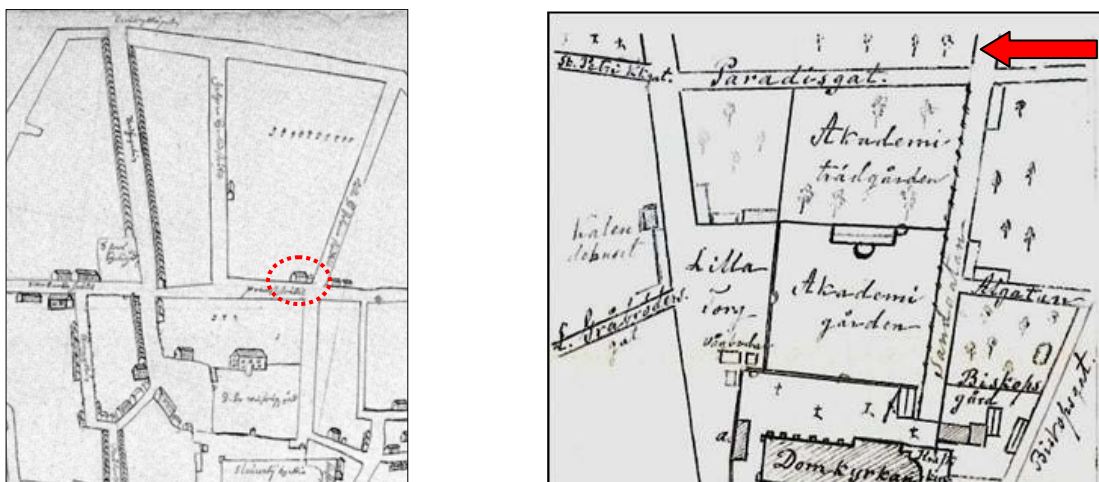
20:2 Vikarieresidens (S:t Johannes döparens och S:ta Katarinas altare) S:t Pauls s:n 1570-1618	
1558	nämns att succentorens vikarieresidens är "well wedtt magtt hollen"
1570	nämns att S:t Johannes döparens och S:t Katarinas altare tillhör succentoren i domkyrkan. Residenset anges ligga i S:t Pauls S:n
1614	nämns att residenset ligger i S:t Pauls s:n
1618	nämns att residenset ligger i S:t Pauls s:n
1623/26	Betalade Morten Hakkelseskaerer jordskyld
1624	Arrenderades på "evig tid" av murmästaren Jep Brock
1650	Betalade Niels Paradis jordskyld för en gård i Lysesträtet
1670	Ägdes av Niels Paradis. Tomten var en hage söder om hans gård
20:7 Trädgård (Ärkebiskopsstolen)	
1484	nämns ärkebiskopens humlegård öster om tomten 20:5
1503	nämns ärkebiskopens humlegård öster om tomten 20:5
1532	nämns ärkebiskopens humlegård öster om tomten 20:5
1601	Nämns Lundagårds (dvs kronans) grund öster om tomten 20:4
1624	Nämns Sören Vintappers hage öster om tomten 20:2
1651/52	Betalade Sören Vintapper jordskyld till kronan

Figur 2. Alla kända ägare och boende på tomterna 20:2 och 20:7. Rekonstruktion ur Andrén 1984.

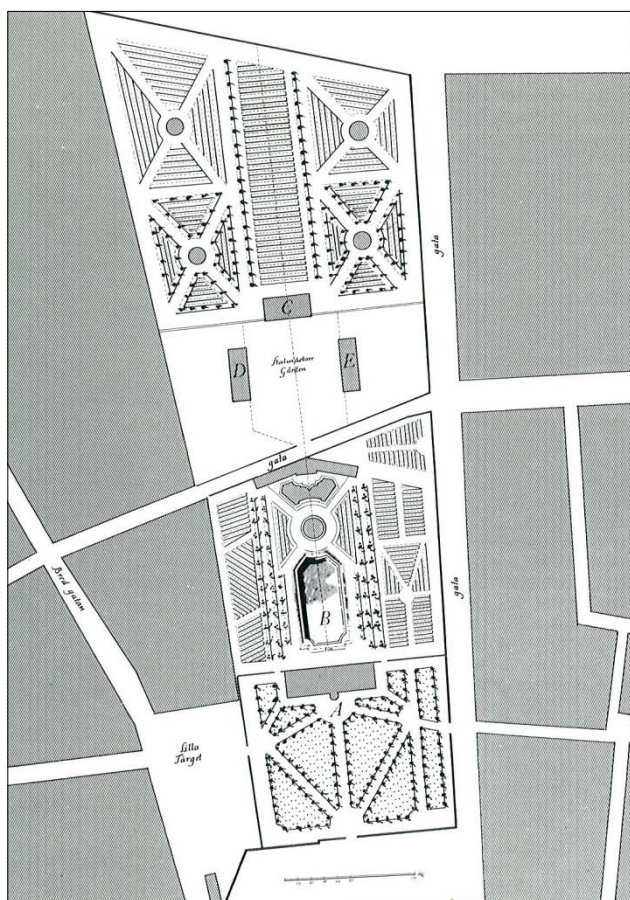

Figur 3. Tomtrekonstruktion omkring 1500, med tomtnummer i svart och röda linjer för tomternas utbredning, ur Andrén 1984. Den blå bakgrunden med linjer är dagens fastighetsindelning och den blå linjen dagens kvarter Paradis. Aktuell plats för undersökning är markerad med svart.

Den västra delen av kvarteret har bevarat den senmedeltida tomtstrukturen tämligen oförändrad in i nutid. Arkeologiskt är endast mindre ytor i kvarteret undersökta, men under senare delen av 1500-talet verkar flertalet tomter ut mot Bredgatan ha varit bebyggda. Större delen av bebyggelsen brändes år 1678 då Kristian V vid sitt återåg från Kristianstad lät bränna Lund. Inom ett par decennier var emellertid tomterna bebyggda igen (Bevaringskommittén 1983 s 102). En del tomtsammanslagningar gjordes under 1800-talet, och det har till viss del reducerat antalet fastigheter. I öster kortades en del tomter av, men i huvudsak kvarstår det ursprungliga bebyggelsemönstret.

Figur 4. Till vänster: Karta över staden Lund år 1669, en byggnad finns avbildad i sydöstra hörnet av kv Paradis (André & Högstedt 1990 s 16f). Till höger: Plankarta över Lundagård, år 1704, upprättad av professor Aug. Qvenerstedt, Lund. Norr om Akademiträdgården är Paradissgatan och kv Paradis med enbart träd, inga byggnader finns utsatta (röd pil) KM 35436:2.

Figur 5. Hårlemans plan för anläggandet av parken Lundagård. Kopparstick av J.E. Rehn år 1748. Efter Johannesson 1982 s 117. Endast delar av planerna blev realiserade eftersom de avsatta medlen tog slut tidigare än beräknat.

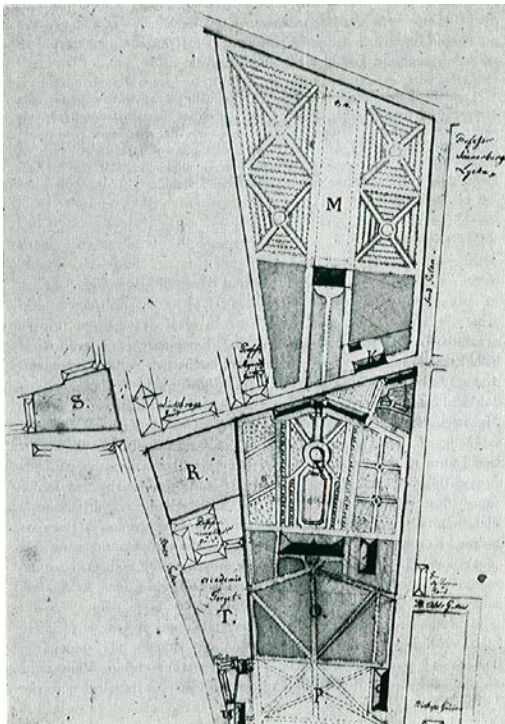
Den aktuella tomten nr 51, som är den största i stadskärnan och upptar hela östra delen av kvarteret och som också går under benämningen Paradislyckan, köptes av Universitetet år 1747. Hörntomten i sydöst köpte Universitetet av en prästänka året därpå (Johannesson 1982 s 115). Flera kartor uppvisar området från år 1669 och framåt, och det framgår att byggnader funnits i det sydöstra hörnet under 1600-talet samt lite längre norr om vägen under olika perioder på 1700-talet (figur 4 och 5). Däremellan har även området använts för odling och trädplantering.

Universitetets planer år 1747 var dock att uppföra en ridinrättning med stallmästarehus där den adliga ungdomens nytta och nöje kunde förenas (figur 5). Planerna finns nedtecknade av Carl Hårleman år 1748 och Paradislyckan skulle få en gemensam nordsydlig längdaxel med Lundagård, planer som dock inte införlivades. Arbetena gick trögt och endast stallmästarehuset färdigställdes, arbetet med de övriga husen avstannade vid grundmurarna då pengarna tog slut. Bredvid de ofärdiga byggnaderna i Paradislyckans sydöstra del anlades en mindre odling av Erik Gustaf Lidbeck, som under 1750-talet fick i uppgift att ta hand om botaniska trädgården och orangeriet på nuvarande Universitetsplatsen. Av nationalekonomiska skäl ville Lidbeck att Lundaborna skulle odla nyttiga medicinal- och färgväxter och att de så vanliga tobaksodlingarna skulle stå tillbaka. Utöver detta anlade han en mullbärsträdplantage där silkesmaskar skulle producera silke, också ett led i den nationalekonomiska tanken. På norra delen planterades från år 1756 hela 50 000 mullbärsträd i området där Hårleman hade planer på en fruktträdgård (Bevaringskommittén 1983 s 112). Utöver mullbärsträden planterades även buskar och träd som kunde användas som lä- och skogsplanteringar ute i landskapet. Potatis var en annan gröda som odlades som ett led i propagandan för nyttoväxter (Johannesson 1982 s 120, figur 7). För att skydda odlingarna inhägnades hela området med en stengärdsgård och med ett dike utanför. I samband med detta rätades även Sandgatan ut (Bevaringskommittén 1983 s 112).

Flera svåra vintrar under 1780-talet förstörde stora delar av mullbärsträdodlingen och år 1785 drogs lönen och anslaget till plantageverksamheten in. De ofärdiga byggnaderna vid stallmästarhuset blev aldrig färdigställda och såldes istället på offentlig auktion, revs och borttransporterades. Lidbeck avgick år 1795 och hans efterträdare lät röja upp i Paradislyckan för att istället anlägga en plantskola där svenska träd skulle förödlas. Kanske är en karta från år 1819 av Faxé ett resultat av röjningen där den färdigställda stallmästarbyggnaden finns med samt en liten byggnad och en något större mot Paradisgatan (figur 6). Plantskolans verksamhet fortsatte fram till år 1862 och fortsatte därefter på nuvarande Botaniska trädgårdens område öster om Östra vallgatan (Bevaringskommittén 1983 s 112; Johannesson 1982 s 120).

Idag finns ett tvåvåningshus i tegel med slätputsad fasad i hörnet av Sandgatan/Paradisgatan (figur 7). Byggnaden är uppförd år 1824 av arkitekt Professor Sönerberg. Till en början var byggnaden 21,6 m lång och inredd med åtta sjukrum med fyra sängar i vart rum, samt ett rum med en säng för bättre patienter. Under år 1864 förlängdes byggnaden med 9 m och år 1884 delades huset i två lika stora delar av en

brandmur. Den västra delen kom att användas som kurhus, men kom senare att kallas för ekonomihuset (Bevaringskommittén 1983 s 113).

Figur 6. Del av "Geometrisk karta öfver Kongl. Akademien, Domkyrkan, Consistorium etc. uti Staden Lund och Malmöhus Län upprättad år 1819 af Faxe (Törje 1959 s 56). Vid sydöstra delen av kv Paradis är en byggnad inritad längs med Paradisgatan.

Figur 7. Lasarettet i Lund c:a år 1951. Gamla kurhuset i Lund, vid fotograferingen hud- och könsklinik, i hörnet mellan Paradisgatan och Sandgatan. Foto: Sydsvenska Medicinhistoriska sällskapet. Notera planket på stenmur och dörren på gaveln.

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Kv Paradis har varit föremål för flera mindre arkeologiska observationer genom åren, men även en del regelrätta förundersökningar och slutundersökningar. De mest väsentliga av de tidigare iakttagelserna nämns nedan, och uppgifterna är huvudsakligen hämtade från Kulturens LA-arkiv.

- År 1981-82: Grundgrävning för Byrålogen. Bebyggelselämningar, gropar och brunnar påträffades vilka daterades från 1100-talet och framåt, samt delar av den medeltida gatan Lysesträtet (Gardelin 2007).
- År 1996: Ombyggnadsarbeten av fd Juridicum, i kv Paradis 51. Spår efter tidigmedeltida bebyggelse följt av diskontinuitet i bebyggelsen fram till 1800-talets början kunde dokumenteras (Lundberg 1997).
- År 1999 och 2000 genomfördes plantering av träd i kv Paradis 51, odlingslager framkom och moränen påträffades vid ett djup av 1,3 m (Karlsson 2005a och b).
- År 2002: Schaktningsövervakning i kv Paradis 47, varvid lämningar efter olika tiders bebyggelse påträffades. Även spår av metallhantverk dokumenterades (Ericsson 2002).
- År 2003-2004: Schaktningar på Wickmanska gården, kv Paradis 35, i samband med renovering efter brand. Intakta kulturlager framkom under gårdens kullersten och även under magasinets golv. Bebyggelseindikerande lämningar påträffades i form av lergolv, raseringslager samt även en sandstenskulvert under gårdsplanen (Ericsson, Karlsson & Knarrström 2005).
- År 2008 genomfördes en arkeologisk förundersökning i den sydöstra delen av kv Paradis 51, inför en nybyggnation. Bebyggelselämningar påträffades i form av raseringslager och flera nedgrävningar. Förundersökningen ledde till en riktad slutundersökning som utfördes år 2009, varvid en större yta öppnades samt vissa delar undersöktes intensivt och andra extensivt. Två brunnar påträffades, varav den ena var byggd av virke fällt sommaren år 1156. Även delar av ett vikariesidens påträffades, vilket troligen varit byggt av korsvirke. Områdets huvudsakliga användningsområde var dock odlingsmark med kål- och örtagårdar, sädesodling och sedermera som humlegård. Marken började troligen användas före år 1103—04, troligen under 1000-talet (Ericsson in prep).

Genomförande och resultat

I samband med ett dräneringsarbete kring fd Hudkliniken i kv Paradis 51, Lund genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning (bilaga 1). Till en början saknades tillstånd från Länsstyrelsen för markingreppet, men schaktningsarbetet upptäcktes och därefter fanns en arkeolog med under hela dräneringsarbetet enligt Länsstyrelsens beslut.

Figur 8. Till en början utfördes arbetet med dräneringen utan tillstånd, men därefter fanns arkeolog på plats. Fotografiet taget från nordväst i samband med att schaktet upptäcktes.

På byggnadens norra sida schaktades till ett djup av cirka 1,60 m, för nya dagvattenledningar och kopplades även på en ny brunn som grävdes ner. Schaktdjupet längs med byggnadernas östra, södra och västra sida var mellan 0,50-0,80 m.

I den norra sektionen framkom i huvudsak odlingsjord ned till en nivå av 0,90 m, därefter följde ett 0,10 m tunt kulturlager som tolkades vara en äldre markhorisont (bilaga 1, Norra sektionen i det utstickande schaktet i nordöst). Moränlera påträffades cirka 1,00 m under dagens marknivå.

Vid den östra delen av husets norra sida framkom grundstenar som troligen härrör från en äldre byggnad, tillsammans med en fyllning i en nedgrävning från tidigare bebyggelse (bilaga 2, östra delen:1). I den centrala delen av byggnaden framkom ett tegelvalv med en öppning genom källarväggen (bilaga 2, västra delen:1 & 2). Stora natursten låg i öppningens botten. Troligen har här tidigare funnits en byggnad då grundstenar även påträffades norr om befintlig byggnad. De äldre byggnadslämningarna har sedan införlivats med befintlig byggnad.

Figur 9. Ett tegelvalv med stora gråstenar under och däremellan ett hålrum. Möjlig del av en äldre byggnad. Större grundstenar påträffades även norr om den befintliga byggnaden. Den vita streckade linjen visar var och hur en äldre byggnad är införlivad i den befintliga byggnaden som uppfördes år 1864.

Figur 10. Nordvästra hörnet av ekonomibyggnaden uppförd år 1864. Skärvor av svartgodskeramik framkom under hörnstenen som troligen placerats ovanpå fyllningen i en nedgrävning. På bilden syns även grävmaskinist Pär från ÖMAB. Fotografiet taget från norr.

På nordvästra hörnet av byggnaden framkom en äldre nedgrävning där det påträffades flera skärvor av äldre svartgodskeramik av typen Östersjö, vilket indikerar äldre bebyggelse som kan dateras till omkring 1100-talet (bilaga 2, västra delen:5). Nivån på moränleran var mycket skiftande på den norra sidan av byggnadskomplexet, allt ifrån 0,90 m under dagens marknivå till 1,60 m. Två - tre skift med grundstenar fanns längs med hela norra sidan vilket skiljer sig ifrån den södra grundmuren där

grundläggningsnivån ligger högre med endast två skift, möjligen finns ett tredje skift med grundstenar i den östra delen av byggnaden där schaktdjupet var mer ringa.

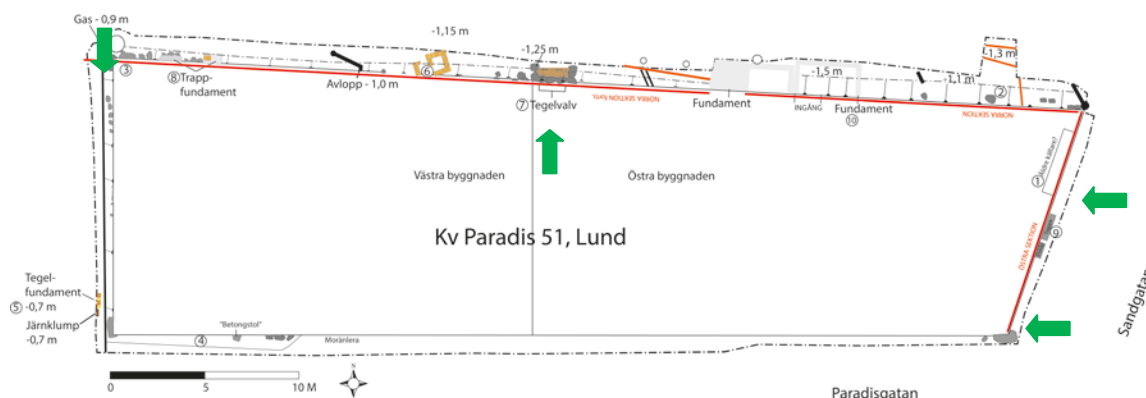

Figur 11. Östra gaveln uppvisade ett område med hålrum mellan sockel och grundmur samt flera stora stenar därunder med hålrum emellan cirka 1,10 m under dagens marknivå (pil). Troligen har det funnits en tidigare byggnad med källare på platsen. Fotografiet taget från söder.

På byggnadens östra gavel fanns ett område där syllstenarnas stabiliserande lerpackning försvunnit, liksom även en av syllstenarna (figur 11, bilaga 3 norra delen). Ett hålrum avslöjade att fler stora grundstenar fanns västerut under befintlig byggnad. Med tumstock mättes ett djup på 1,10 m upp under lägsta grundstenen som var i dagen, vilket indikerar att det kan ha funnits en äldre byggnad med halvkällare på platsen. Kartor från och med år 1669 (figur 4 och 6) indikerar att byggnader tidigare förekommit på platsen. Sannolikt har den östra byggnaden från år 1824 byggts ovanpå delar av en tidigare byggnad där syllstenar i gråsten fanns tillgängligt (figur 4). Tegelvalvet längre västerut samt uppbyggnaden av grundmuren omkring tyder på att det kan ha funnits en byggnad på platsen före år 1864 och att man även här har utnyttjat tidigare grundmurar och konstruktioner för att bygga vidare på befintlig byggnad (figur 4 och 9).

Sammanfattning

I samband med dräneringsarbeten kring gamla hudkliniken i kv Paradis 51, Lund, genomfördes en arkeologisk förundersökning. Den östra delen av fastigheten är den äldsta och den är uppförd år 1824. På norra sidan av fastigheten schaktades till ett djup av cirka 1,60 m och med en bredd av cirka 1,50 m. Flera indikationer framkom som visade på att det funnits äldre bebyggelse på platsen, bland annat ett tegelvalv med grundstenar uppbyggda annorlunda än övrig grundmur, stolphål och grundstenar förskjutna från nuvarande grund. I nordvästra hörnet framkom flera skärvar av äldre svartgods av typen Östersjö i en nedgrävning. Den västra delen av fastigheten byggdes år 1864 som en förlängning på den östra byggnaden.

Figur 12. Översiktlig planritning med gröna pilar för var indikationer på tidigare bebyggelse framkom under schaktningsarbetena vid kv Paradis 51. En tydligare planritning finns som bilaga 1 längst bak i rapporten.

Vid östra gavelns norra delar framkom stora grundstenar och hålrum under dessa som tyder på att det tidigare funnits en byggnad med en halvkällare på platsen och att syllstenar troligen återanvänts från tidigare grundläggning.

Längs med den södra fasaden dokumenterades skiftningar i leran under grundmuren, vissa partier med mycket träkolbemängd lera som troligen är kulturlager som uppstått i samband med tidigare bebyggelse.

På norra sidan påträffades moränlera på ett djup av cirka 1,00 m, vid södra sidan framkom den på 0,70 m under dagens marknivå. Skillnaderna på morändjupet visar på en sluttande terräng, alternativt att större ingrepp tidigare genomförts i de norra delarna och att man i samband med detta grävt bort ursprunglig morännivå, vilket förstärker indikationen på en tidigare byggnad med halvkällare.

De skriftliga källorna, historiska kartor samt dokumenterade kulturlager påvisar att det sydöstra området i kv Paradis genomgått omstruktureringar under lång tid och att det förekommit storskalig odling under långa perioder, vilket var extra tydlig i nordöstra området där en brunn sattes och där tjocka odlingslager dokumenterades. De stora planerna under 1700-talet har sannolikt också påverkat hur kvarteret har utvecklats, även om inte allt genomfördes som det var tänkt.

Figur 12. Bild på ekonomibyggnaden taget från väster, år 1958. En smidesgrind syns mellan byggnaderna. Fundamenten till smidesgrindarna påträffades i samband med dräneringsarbetet. Fotografi: Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapet, SMHS14089Copp.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-31000-2014	Fornlämning nr/art	RAÄ 73:1
Socken/stad	Lund	Socken-/Stadsnr	1298
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Kv Paradis 51
Typ av exploatering	Schaktning för dränering		
Uppdragsgivare	Akademiska hus AB		
Typ av undersökning	FU		
Ansvarig institution	Kulturen		
Fältarbetsledare	Aja Guldåker		
Övrig personal	Ivan Balic		
Fältarbetstid	2014-12-16 – 2015-03-19		
Fälttid			
Arkeolog	33 h		
Maskin	-		
Undersökningens omfattning			
Yta	102 m ²		
Kubik	121 m ³		
Schaktmeter	-		
Kostnad för arkeologi			
Fältarbete	33x700=23 100 SEK		
Rapport	33x700=23 100 SEK		
Analys	-		
Övrigt	-		
Summa:	46 200 SEK		
Kostnad övrigt			
Maskiner	-		
Bodar	-		
Övrigt	-		
Summa	-		
Summa, faktisk	46 200 SEK		
Summa, beslutad	Enligt löpande kostnad		
Fyndmaterial (förvaring m.m.)	KM94388:1-5. Fynden förvaras efter fyndfördelning på Kulturens magasin Diabasen		
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen		
Ritningar, dokumentation	17 A3 ritfilm: 15 sektionsritningar skala 1:20, 2 planritningar skala 1:100		
Foto	41 digitala fotografier		
Analys	-		
Övriga upplysningar	-		

Referenser

- André, A. & Högstedt, C. 1990. Kartornas Lund. 1580-talet till 1950 . *Gamla Lund föreningen för bevarande av stadens minnen*, Årsskrift 72. Lund.
- Andrén, A. 1984. Lund. Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. RAÄ & SHM rapport. *Medeltidsstaden* 56. Stockholm.
- Bevaringskommittén. 1983. *Lunds stadskärna*. Bevaringsprogram. Krafts rote. Lund 1983.
- Ericsson, G., Karlsson, M. & Knarrström, A. 2005. Kv Paradis 35, Lund. Förundersökning 2003 och 2004. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 170*. Kulturen, Lund.
- Ericsson, G. 2002. Kv Paradis 47, Lund. Arkeologisk förundersökning 2002. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 109*. Kulturen, Lund.
- Ericsson, G. In prep. Kv Paradis 61, Lund, FU 2008 och SU 2009.
- Gardelin, G. 2007. Kv Paradis 33, Lund. Arkeologisk undersökning 1982. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 283*. Kulturen, Lund.
- Johannesson, G. 1982. Lunds universitets historia. Del II. 1710-1789. Arlööv.
- Karlsson, M. 2005a. Kv Paradis 51, Lund. Arkeologisk förundersökning 1999. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 144*. Kulturen, Lund.
- Karlsson, M. 2005b. Kv Paradis 51, Lund. Arkeologisk förundersökning 2000. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 143*. Kulturen, Lund.
- Lundberg, A. 1997. Kv Paradis 51, Lund. Arkeologisk förundersökning 1996-97. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 50*. Kulturen, Lund.
- Törje, A. 1959. *Lundagård. Parkanläggningens historia*. Föreningen det gamla Lund Årsskrift XLI. Lund.

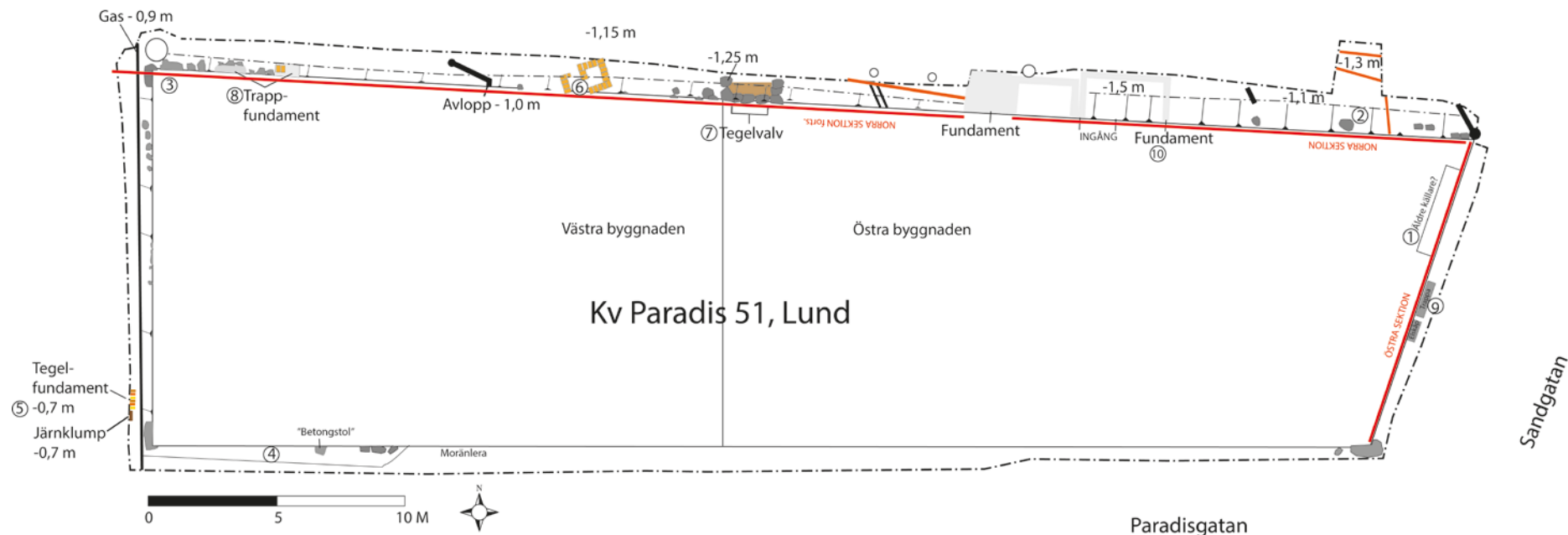
Övriga källor

Kulturens arkiv, Km 35436:2

Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapets bildarkiv.

Bilagor

1. Planritning
2. Norra sektion
3. Östra sektion

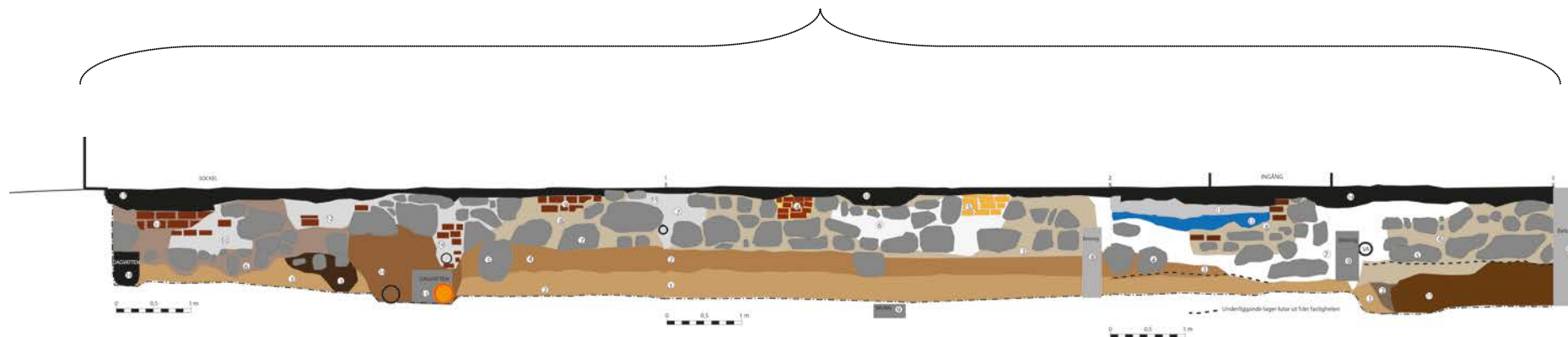

Bilaga 1. Planritning kv Paradis 51, arkeologisk förundersökning 2014

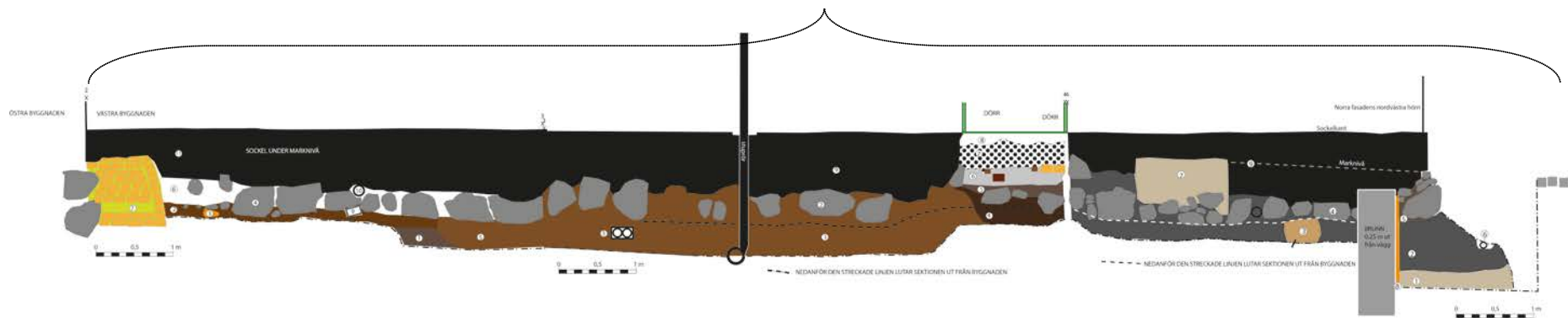
1. Hållrum i norra delen av östra sektion, som avslöjar en mängd stora syllstenar in under byggnaden åt väster samt hållrum nedåt cirka 1,10 m vilket kan tyda på en tidigare bebyggelse ex. halvkällare.
2. Norra delen av samma ovan nämnda halvkällare.
3. Möjlig tidigare bebyggelse med grundstenar av natursten, se bilaga 2- norra sektion, västra delen: 5.
4. Beige, finkornig, fet lera, torr och kompakt med inslag av träkol. Äldre markhorisont.
5. Fundament till smidesgrindar och stolpar som fanns år 1959, se figur 12.
6. Murar av gult tegel i sned vinkel mot befintlig byggnad. Möjligen har det varit intag för koks eller kol under 18 -1900-tal.
7. Tegelvalv med grundstenar av gråsten norr om valvbasen något utstickande åt norr. Troligen tillhörande en äldre byggnad.
8. Trappfundament till Ekonomihuset, västra byggnaden, uppfört år 1874, men ombyggt år 1905 och 1982.
9. Trappfundament till ingång på östra gaveln. Sattes igen år 1970.
10. Fundament till trappa/veranda. Sattes troligen igen år 1970.

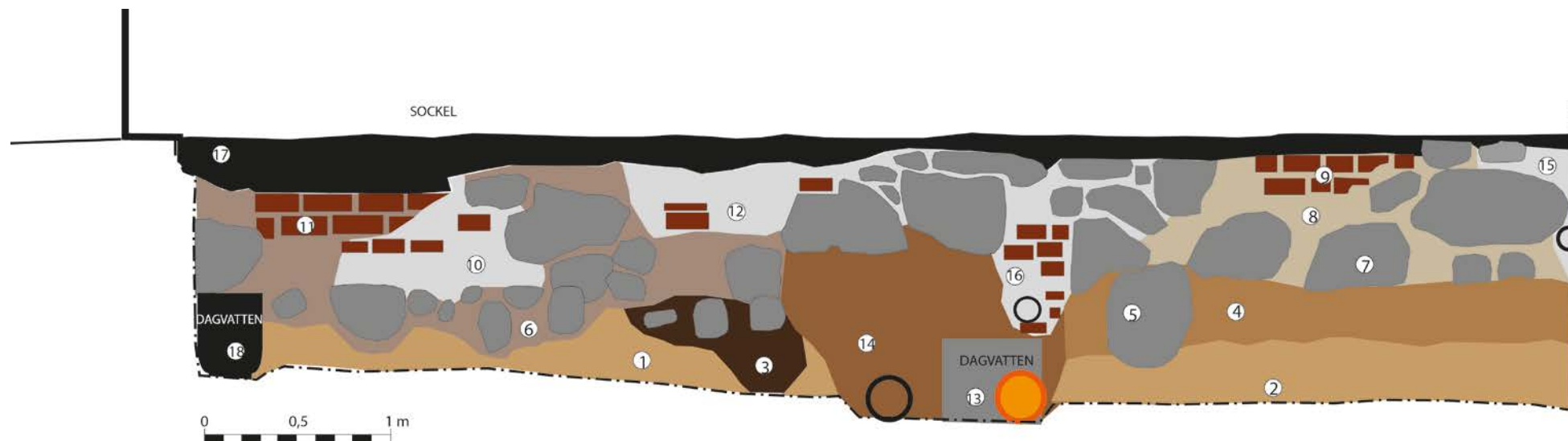
Bilaga 2. Norra sektion

Östra delen av norra sektionen

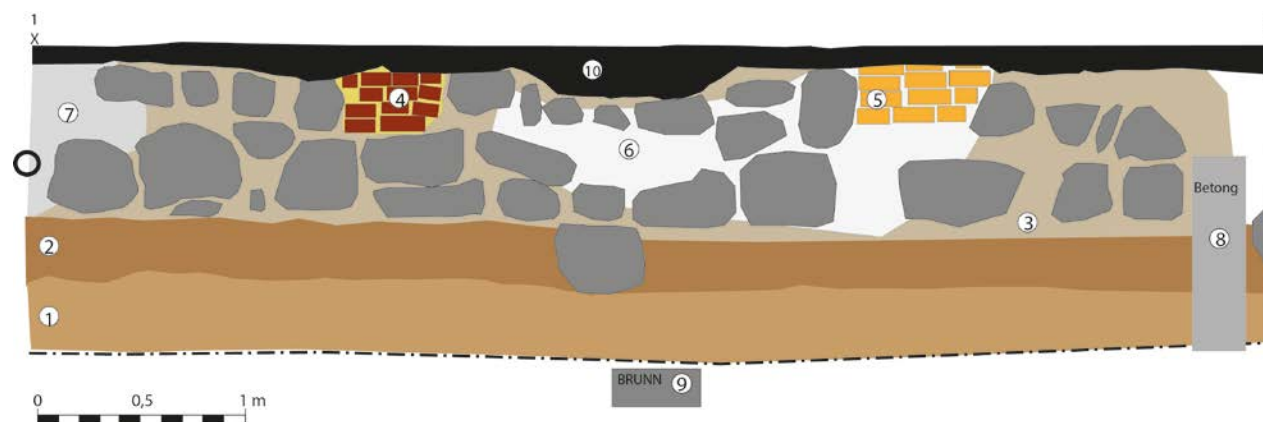
Västra delen av norra sektionen

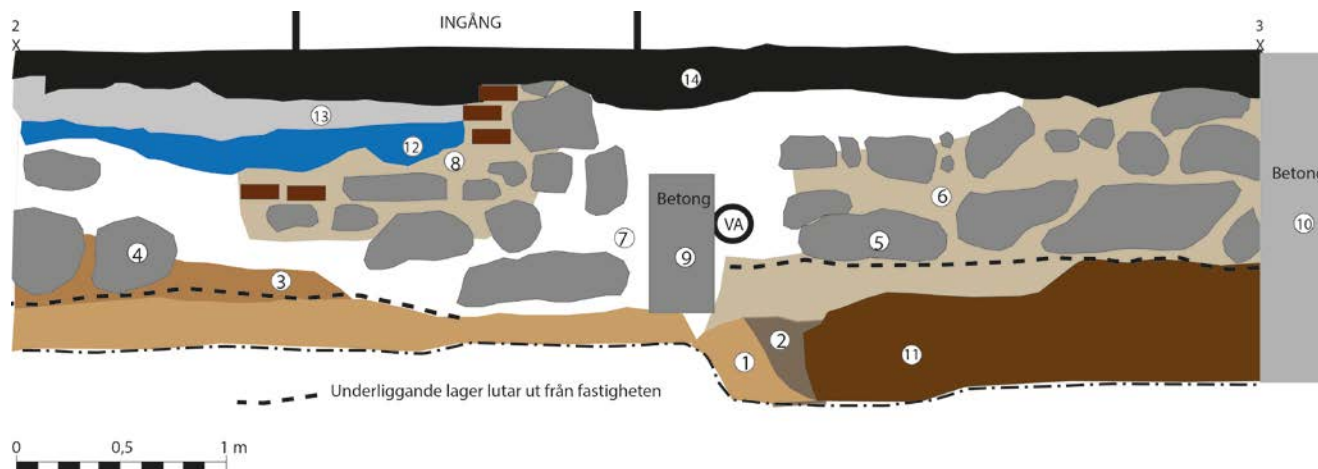
Östra delen av norra sektion: 1

1. Moränlera.
2. Moränlera.
3. Svartbrun fet, finkornig, kompakt lera med mycket träkol och inslag av enstaka kalkprickar och tegelkross. Fyllning i nedgrävning, troligen stolphål.
4. Beigebrun, fet, melerad lera, relativt finkornig med inslag av tegelkross, träkol och enstaka kalkprickar. Stabiliserande lera för grundmur från en äldre byggnadsfas, samt äldre markhorisont.
5. Syllsten som möjligen tillhör tidigare bebyggelse med en halvkällare i öst (bilaga 1, nr 1) och ytterligare en grundmur 5,00 m österut (nr 5).
6. Brungrå, fet, finkornig och kompakt lera med inslag av träkol, enstaka tegelkross, bränd lera, enstaka djurben och kalkprickar. Packning kring syllstenar och möjligen igenfyllning av källare.
7. Syllstensrad till äldre byggnad som återanvänts vid uppförandet av befintliga 1824-års byggnad.
8. Poröst bruk, cementblandning, troligen 1800-tal.
9. Tegelmur av rött 1800-talstegel, möjligen platsen för en tidigare ingång.
10. Cement.
11. Tegelmur av rött 1800-talstegel, möjligen platsen för en tidigare ingång.
12. Cement.
13. Dagvatten något utanför sektion.
14. Brunmelerad fet, finkornig, torr och något kompakt lera. Packningslera efter ingrepp för avlopp.
15. Cement kring äldre rör.
16. Cement och rött 1800-talstegel kring äldre rör.
17. Svart asfalttjärad sockel under marknivå.
18. Dagvattenbrunn utanpå nordöstra hörnet på den östra byggnaden.

Östra delen av norra sektion: 2

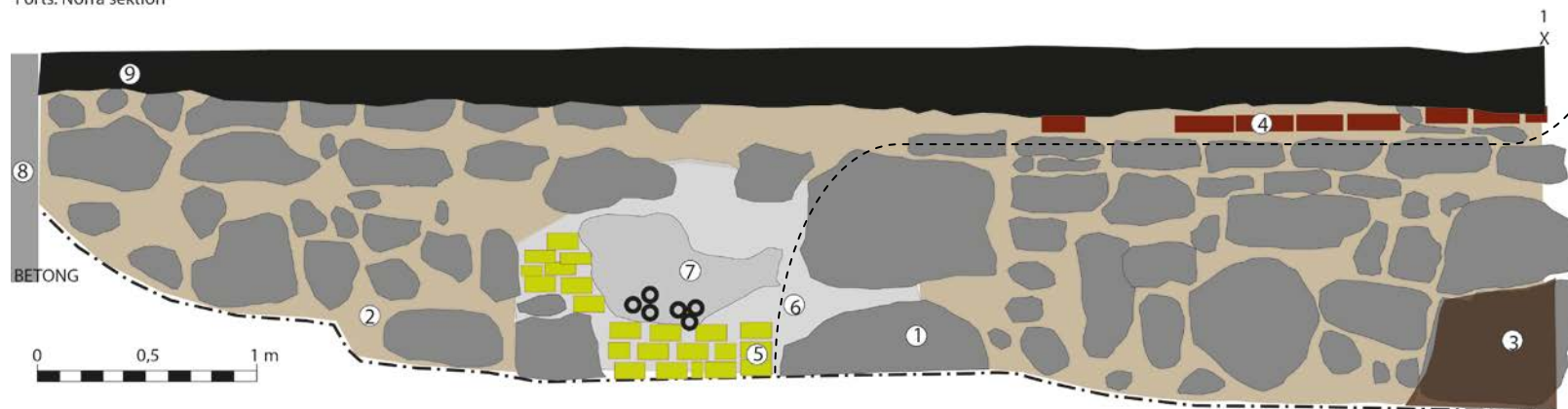
1. Moränlera.
2. Beigebrun, fet, melerad lera, relativt finkornig med inslag av tegelkross, träkol och enstaka kalkprickar. Stabiliserande lera för grundmur från en äldre byggnadsperiod, samt äldre markhorisont.
3. Kalkbruk, något poröst till hårt, grov magring. Originalputs på byggnad från år 1824.
4. Rött tegel. Eventuellt område för tidigare ingång och trappfundament.
5. Gult tegel. Eventuellt område för tidigare ingång och trappfundament.
6. Kalkcement, något porös. Bättrad puts.
7. Cement kring äldre rör.
8. Betongfundament till äldre ingång, eventuellt en veranda. Möjligen en av de två ingångar på baksidan som skall ha tagits bort år 1970 (Bevaringskommittén 1983 s 113).
9. Brunn som står lite utanför sektion och vägg .
10. Svart asfalttjärad sockel under marknivå.

Östra delen av norra sektion: 3

1. Moränlera.
2. Brungrå, fet, kompakt, finkornig torr lera med inslag av träkol och enstaka tegelkross. Fyllning i stolphål.
3. Beigebrun, fet, melerad lera, relativt finkornig med inslag av tegelkross, träkol och enstaka kalkprickar. Stabiliserande material för grundmur från en äldre byggnadsfas, samt äldre markhorisont.
4. Grundstenar som kan vara del av äldre bebyggelse.
5. Grundstenar troligen tillhörande byggnad uppförd år 1824.
6. Kalkbruk, något poröst till hårt, grov magring. Originalputs på byggnad från år 1824.
7. Kalkcement, något porös. Bättrad puts.
8. Kalkbruk, något poröst till hårt, grov magring. Originalputs på byggnad från år 1824.
9. Betongfundament till äldre ingång, eventuellt en veranda. Möjligen en av de två ingångar på baksidan som skall ha murats igen år 1970 (Bevaringskommittén 1983 s 113).
10. Betongfundament, kulvert.
11. Grus utanpå sektion tillkommen i samband med kulvert.
12. Blåbetong, makadam. Förstärkning av sockel.
13. Hårt cementbruk och makadam. Förstärkning av sockel.
14. Svart asfalttjärad sockel under marknivån.

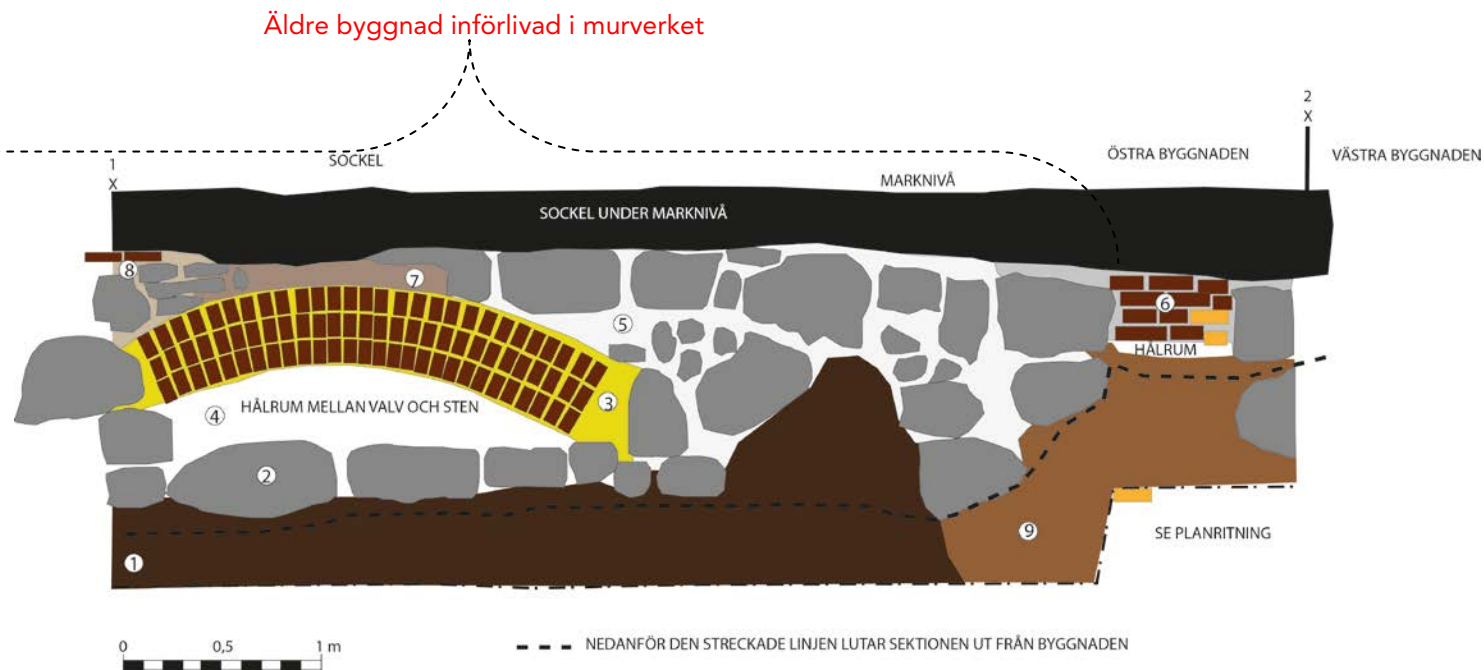
Forts. Norra sektion

Äldre byggnad införlivad i murverket

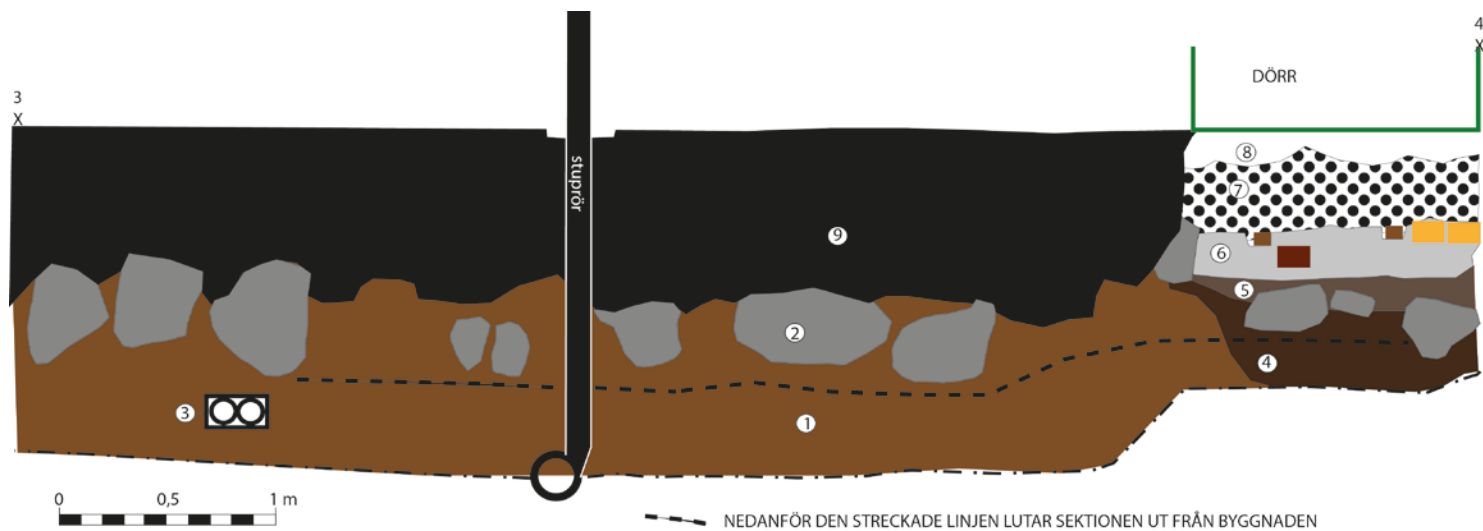
Västra delen av norra sektion: 1

1. Stora grundstenar möjligen tillhörande äldre byggnad. Byggnaden var i så fall cirka 7,50 m.
2. Kalkbruk, något poröst till hårt, grov magring. Originalputs på byggnad från år 1824.
3. Brun, torr, något porös, fet, lera med inslag av träkol, djurben, tegelkross. Packning utanpå grundstenar.
4. Rött storstenstegel med något poröst gulvit kalkbruk. Del av äldre byggnad?
5. Gult tegel i hård cementfog och puts. Stabiliserande tegelmur för ovanpåliggande rör.
6. Vitgrå kalkputs, putsning i samband med rörinstallation.
7. Grå cementputs kring vattenrör.
8. Betongfundament till kulvert.
9. Svart sockel under marknivå.

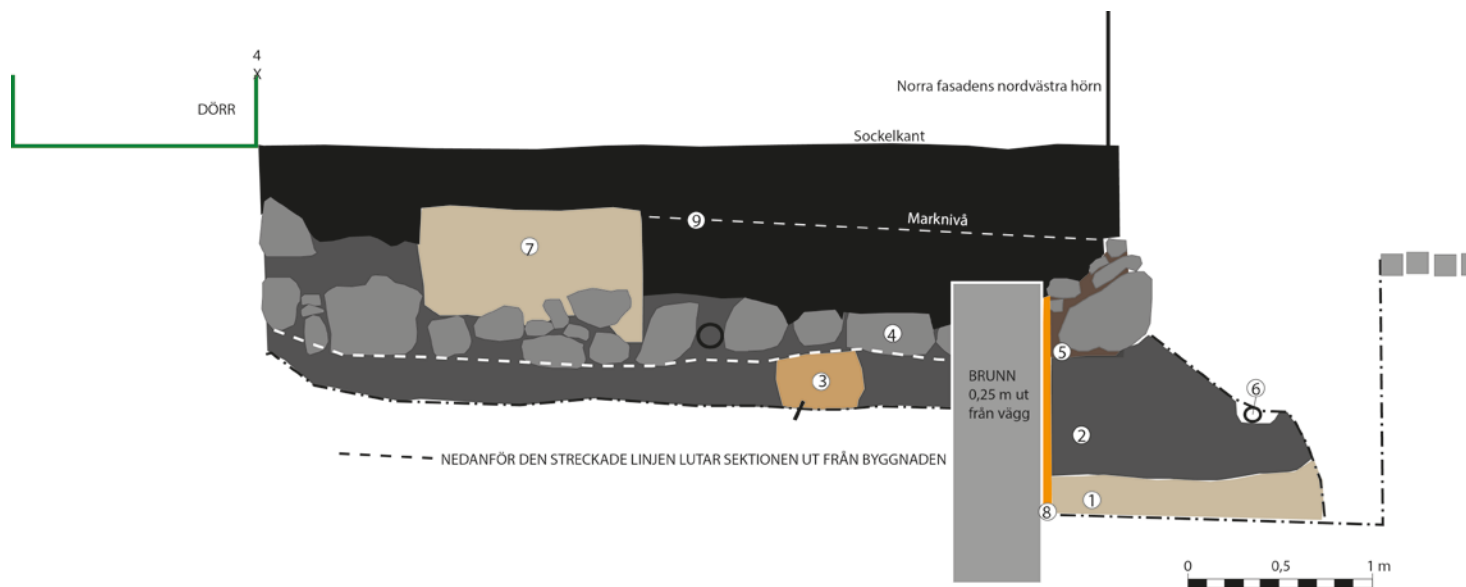
Västra delen av norra sektion: 3

1. Brun, torr, något porös, fet lera med inslag av träkol, djurben, tegelkross. Packning kring grundstenar.
2. Stora grundstenar på tegelvalvets nedre del. Öppning.
3. Gult, något poröst och finkornigt kalkbruk i fogarna runt rött äldre tegel, dock ej storstenstegel (0,07x0,12 m). Tegelvalvet har tre skift med stående tegelstenar, 30 stycken i varje rad.
4. Hålrum mellan tegelvalv (3) och nedre stenar (2).
5. Ljsgult poröst och finkornigt kalkbruk. Äldre puts.
6. Rött tegel samt enstaka gult tegel.
7. Hårt cementbruk.
8. Rött äldre tegel med något poröst gulvit kalkbruk. Del av äldre byggnad.
9. Grus. Sektionen lutar ut från byggnaden och gruset kommer från sentida ingrepp.

Västra delen av norra sektion: 4

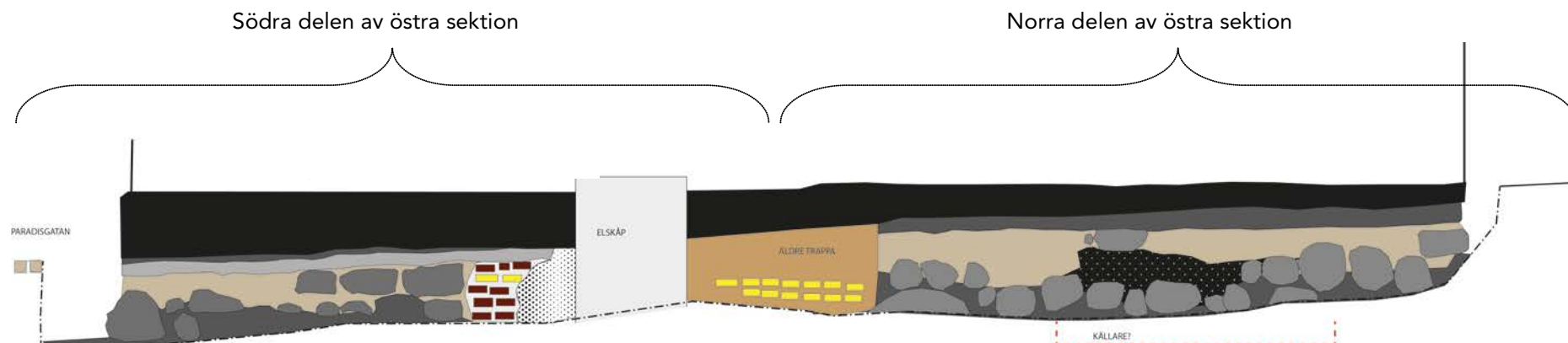
1. Brungrå, fet, finkornig, torr och något kompakt lera med inslag av träkol, bränd lera, djurben och kalkprickar. Packning kring grund. Fler grundstenar skymtar bakom leran.
2. Stensyll till nuvarande byggnad från år 1864.
3. Järnrör troligen borrade genom vägg.
4. Svartbrun, fet, torr och något kompakt lera med inslag av träkol och bränd lera. Packning kring sten.
5. Brunsvart, grusig lera med inslag av träkol, tegelkross. Poröst men väl packat, magert och torrt. Bärlager för trappa.
6. Murad trappfundament med hårt cement.
7. Tegelvägg med puts bakom en plyfaskiva samt isolering.
8. Gammal plyfaskiva.
9. Svart sockel under marknivå

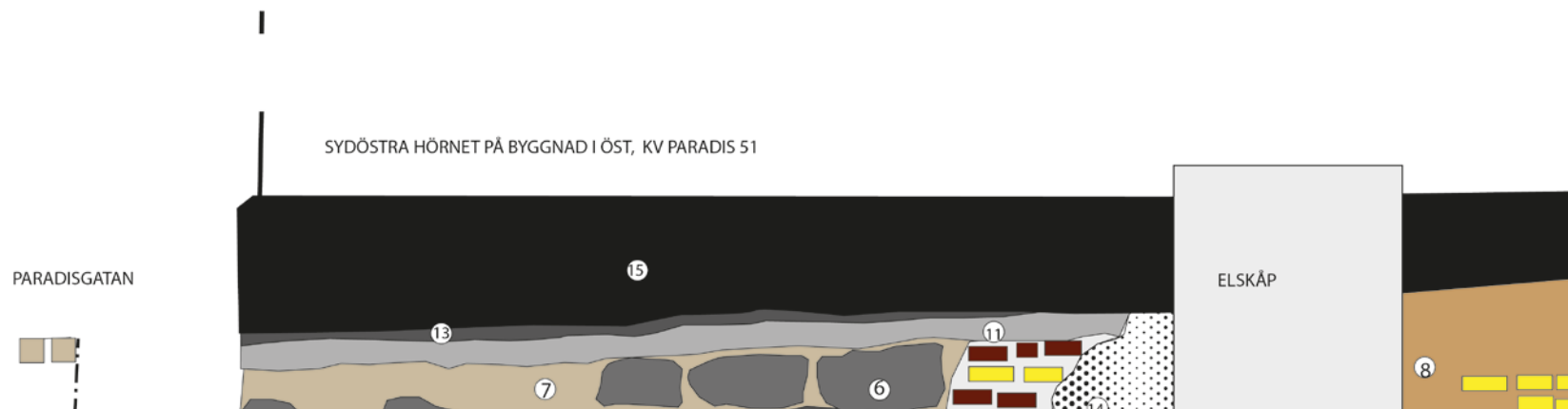

Västra delen av norra sektion: 5

1. Moränlera.
2. Svartbrun, fet, torr och kompakt, finkornig lera med mycket träkol. Inslag av djurben, fynd av svartgodskeramik av typen Östersjö. Möjligen fyllning i en grop.
3. Gul, torr, finkornig och kompakt lera, relativt fet. Fyllning i stolphål, armeringsjärn sticker ut. Sentida ingrepp.
4. Grundstenar i byggnad uppförd år 1864. Stenarna är packade i torr, finkornig, gråbrun lera med inslag av sot, träkol, tegelkross och kalkprickar.
5. Stenarna är packade i torr, finkornig, gråbrun, kompakt lera med inslag av träkol, tegelkross och kalkprickar.
6. Äldre gasrör.
7. Cement och grov makadam i magringen. Möjligen ett tidigare trappfundament.
8. Frischakt till brunn som står utanför byggnaden.
9. Svart sockel under marknivå

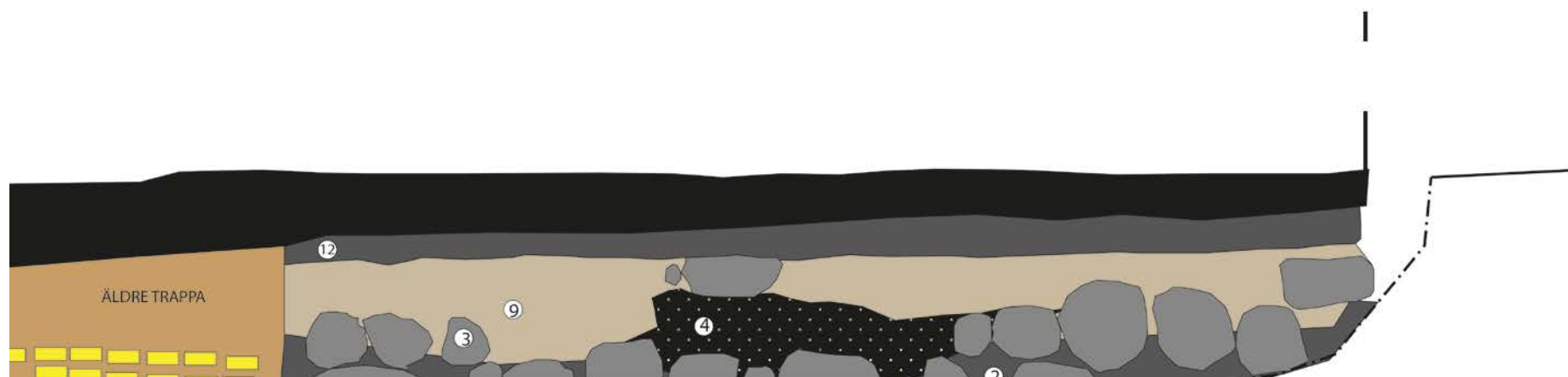
Bilaga 3. Östra sektion

Södra delen av östra sektion

1. Gråsvart, finkornig, fet och torr lera med inslag av träkol. Något kompakt. Packning kring grundstenar i byggnad uppförd före år 1824.
5. Grundstenar i byggnad uppförd före år 1824.
6. Grundstenar i byggnad uppförd år 1824.
7. Gulvitt kalkbruk, grovkornigt och poröst. Troligen putsbruk från byggnadens uppförande år 1824.
8. Äldre trappa med kalkbruk och gult tegel. Murades igen på 1970-talet (Bevaringskommittén 1983, s 113).
10. Gult och rött tegel i kalkcement. Troligen lagning efter tidigare ingrepp i grundmur.
11. Gammal sockelputs cirka 0,05 m in mot fasad.
13. Gammal sockelputs cirka 0,10 m in mot fasad.
15. Nuvarande sockel ovan marknivån.

Norra delen av östra sektion

2. Gråsvart, finkornig, fet och torr lera med inslag av träkol. Något kompakt. Packning kring grundstenar i byggnad uppförd år före år 1824.
3. Grundstenar till byggnad uppförd före år 1824.
4. Hålrum mellan grundstenar och puts. Stora stenar skymtar även västerut. Ett hålrum nedåt cirka -1,10 m (uppmätt med tumstock) tyder på att det kan ha varit en källare som fyllts igen.
9. Gulbrunt poröst och torrt kalkbruk. Puts på byggnad uppförd år 1824.
12. Gammal sockelputs cirka 0,10 m in mot fasad.

Bilaga 4. Fyndregister

Kv Paradis 51, Lund

Lst.dnr 431-31000-367

Proj.nr. 61000-367

KM 94388:1-5

Fyndnr	Kontext	Material	Sakord	Formtyp	Undertyp	Del	Antal	Vikt, g.	Kommentarer
1	Originalritning nr 8/Lager 1	Keramik	Kärl		Trebensgryta	fot	1	9	
2	Originalritning nr 8/Lager 3	Glas				Buk	1	11	
2	Originalritning nr 8/Lager 3	Keramik	Kärl	Svartgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	15	
2	Originalritning nr 8/Lager 3	Keramik	Kärl	Äldre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	11	
3	Östra delen av norra sektion: 5/Lager 2	Keramik	Kärl	Svartgods, östersjö	Oidentifierad	Buk	1	25	
3	Östra delen av norra sektion: 5/Lager 2	Keramik	Kärl	Svartgods, östersjö	Oidentifierad	Buk	1	46	
3	Östra delen av norra sektion: 5/Lager 2	Keramik	Kärl	Svartgods, östersjö	Oidentifierad	Mynning	1	6	utåtgående mynning
3	Östra delen av norra sektion: 5/Lager 2	Keramik	Kärl	Svartgods, östersjö	Oidentifierad	Mynning - buk	1	22	Inåtgående mynning, 1100-tal
4	Originalritning nr 10/Lager 1	Keramik	Kärl	Nästanstengods, odefinierat	Oidentifierad	Buk - botten	1	18	
4	Originalritning nr 10/Lager 1	Keramik	Kärl	Nästanstengods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	7	
4	Originalritning nr 10/Lager 1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	3	grönglaserad
4	Originalritning nr 10/Lager 1	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	1	3	Brunglaserad
5	Originalritning nr 15/Lager 5	Keramik	Kärl	Yngre rödgods, odefinierat	Oidentifierad	Buk	2	6	Utsidan skårad, insidan brunglaserad

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013.
I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

2015

- 2015:1 Flyinge 22:49, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2013-2014. Carita Melchert.
2015:2 Kv Botanicum 15, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2014. Nicklas Kronroth & Aja Guldåker.
2015:3 Kv Fredrik 8, Ystad. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
2015:4 Kv Tegnér 1, Lund. Geoteknisk undersökning m. fl. 2014. Aja Guldåker.
2015:5 Kv Bävern 1, Trelleborg. Översiktlig förundersökning. 2014. Ivan Balic.
2015:6 Utbyggnad av Södra stambanan, sträckan Flackarp – Lund C. Arkeologisk utredning steg 1 2014. Ivan Balic & Johan Wallin.
2015:7 Adelgatan. Arkeologisk förundersökning 2013 och 2015. Aja Guldåker.
2015:8 Stora Råby 34:16, Stora Råby fornlämning nr 10:1 i Stora Råby socken, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
2015:9 Kv Sankt Mikael 16, Lund. Arkeologisk förundersökning och geoteknisk undersökning 2014. Aja Guldåker & Ivan Balic.
2015:10 Innerstaden 2:1, Stortorget, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Nicklas Kronroth.
2015:11 Trafikplats Gastelyckan – Lund Norra. Arkeologisk utredning 2015. Mattias Karlsson.
2015:12 Fjärrvärme m. m. i Lunds kommun, Skåne. Arkeologiska förundersökningar 2010–2011. Aja Guldåker.
2015:13 Trädgårdsarkeologisk förundersökning vid Ulefos Hovedgaard i Norge, 2015. Aja Guldåker.
2015:14 Kv Sankt Måns 4, Lund. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
2015:15 Skegrie 14:11, Skegrie socken, Trelleborgs kommun, Antikvarisk medverkan. Henrik Borg.
2015:16 Kv Gråbröder 14, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
2015:17 Kv Trädgården 8, Lund. Arkeologisk förundersökning 2015. Ivan Balic.
2015:18 Kv Sankt Mårten 28, Lund. Arkeologisk förundersökning 2015. Johan Wallin.
2015:19 Kv Repslagaren 29 Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Ivan Balic.
2015:20 Borgeby 23:6, Lomma kommun. Borgeby slott porttornet. Antikvarisk medverkan 2014. Carita Melchert.
2015:21 Kv Paradis 51, Lund. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.